

Дмитро Анатолійович КОБИЛЬНИК

д.ю.н., доцент, зав. кафедри, Національний Юридичний Університет ім. Ярослава Мудрого

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6777-7963>

e-mail: d.a.kobylnik@nlu.edu.ua

Катерина Вікторівна ЄФРЕМОВА

к.ю.н., с.н.с., доцент кафедри, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1917-9691>

e-mail: k.v.yefremova@nlu.edu.ua

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ЦИФРОВИМИ (ВІРТУАЛЬНИМИ) АКТИВАМИ

Швидкий розвиток ринку цифрових активів вимагає ефективного правового регулювання та гармонізації податкової політики на міжнародному рівні. Оподаткування операцій з цифровими активами стикається з багатьма викликами, серед яких: визначення правового статусу цифрових активів; відсутність єдиних стандартів оподаткування; складність відстеження транзакцій через анонімність; волатильність активів, що ускладнює їх оцінку для податкових цілей. Врегулювання оподаткування цифрових активів є ключовим кроком для забезпечення правової визначеності та стабільного розвитку цієї сфери. Важливим аспектом успіху є діалог між учасниками ринку, урядом та регуляторами для створення справедливої податкової політики.

Ключові слова: цифрові активи, віртуальні активи, криптовалюти, оподаткування операцій з цифровими активами, гармонізація податкової політики

ВСТУП

У сучасному світі цифрові активи стають все більш важливими елементами фінансової системи. Стрімке зростання ринку цифрових активів несе з собою нові економічні можливості та способи ведення бізнесу, а також нові способи для платників податків (як фізичних, так і юридичних осіб) приховувати свої доходи та статки від податкових органів та інших регуляторів. Збільшення обсягів застосування цифрових активів у господарській діяльності передбачає відхід від традиційних фінансових установ і фінансових продуктів, які історично були в центрі правового регулювання та податкової звітності. Цифрові активи та посередники, які сприяють їх застосуванню, лише зараз отримують своє повноцінне регулювання через посилений акцент на криптоактивах Групою з розроблення фінансових заходів з боротьби з відмивання грошей (FATF) [1].

Дослідження оподаткування операцій з цифровими активами відіграє важливу роль з декількох причин: по-перше, вплив на розвиток світової економіки (можуть впливати на монетарну політику держав, оскільки вони не підпорядковуються традиційним фінансовим регуляторам, що може створювати виклики для контролю інфляції та стабільності; волатильність цін [2, с. 119]; мають менше бар'єрів для входу на ринок, ніж інші напрями фінансового сектору; цифрові активи адаптовано для забезпечення довгострокового інвестування [3]; прямі операції; захист від інфляції та девальвації фізичної валюти [4]); по-друге, недостатня правова визначеність (чітке законодавче регулювання забезпечує правову визначеність для учасників ринку, що знижує ризики та сприяє розвитку бізнесу, пов'язаного з цифровими активами); по-третє, необхідність забезпечити захист прав споживачів (регулювання оподаткування операцій з криптоактивами допомагає захистити споживачів, забезпечуючи прозорість і справедливість операцій); по-четверте, запобігання фінансовим злочинам (визначені правила оподаткування допомагають уникнути певних ризиків і запобігають фінансовим злочинам, таким як відмивання грошей та фінансування тероризму, забезпечуючи належний фінансовий моніторинг); по-п'яте, збільшення податкових надходжень (в умовах гострого бюджетного дефіциту оподаткування цифрових активів може стати додатковим джерелом доходів для держави, що сприяє фінансуванню соціальних програм та інфраструктурних проєктів), по-шосте, можуть чинити навіть екологічний вплив (оскільки майнінг криптовалют, особливо біткоіна, вимагає значних енергетичних ресурсів, що може мати негативний вплив на навколишнє середовище). У цьому контексті особливо актуальним стає питання оподаткування операцій з цифровими активами, яке потребує чіткого правового регулювання та гармонізації на міжнародному рівні.

Мета статті – дослідження правових аспектів оподаткування операцій з цифровими (віртуальними) активами в контексті їх швидкого розвитку та впливу на фінансову систему. Автори прагнуть визначити основні виклики, пов'язані з правовим регулюванням цифрових активів, і запропонувати рекомендації з впровадження ефективною та справедливою податковою політикою, яка б відповідала як національним, так і міжнародним вимогам.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Стаття базується на працях вітчизняних та іноземних науковців, інформації, розміщеної на офіційних сайтах міжнародних галузевих організацій, органів державної влади України та ЄС. Дослідження проведено із застосуванням комплексу загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, зокрема: історико-правовий, формально-логічний, порівняльно-правовий, метод класифікацій тощо.

РЕЗУЛЬТАТИ

Оподаткування операцій з цифровими активами є складним і багатогранним питанням, що стикається з

кількома основними проблемами, зокрема:

1) визначення правового статусу цифрових активів як об'єкта цивільних прав та їх класифікація (відсутність чітких визначень і класифікацій цифрових активів на міжнародному рівні та у національних законодавствах ускладнює процес оподаткування операцій з ними. Наприклад, криптовалюти можуть розглядатися як майно, цифрове визначення вартості, валюта, фінансовий інструмент, засіб платежу, спеціальний фінансовий актив – «приватні гроші» або цінні папери в цифровій формі, що впливає на спосіб їх обліку та оподаткування операцій з ними);

2) відсутність єдиних стандартів (різні країни мають різні підходи до оподаткування цифрових активів, що створює складнощі для міжнародних транзакцій і ведення бізнесу на глобальному рівні [5]);

3) відстеження транзакцій (анонімність і децентралізований характер багатьох цифрових активів, таких як криптовалюти, ускладнюють відстеження транзакцій і визначення податкових зобов'язань [6]);

4) оцінювання вартості (висока волатильність цифрових активів ускладнює їх оцінку для цілей оподаткування, що може призвести до значних коливань у податкових зобов'язаннях);

5) часті регуляторні зміни (постійні зміни в законодавстві та регуляторних вимогах створюють додаткові труднощі для платників податків, які повинні постійно адаптуватися до нових правил, що може призвести до непередбачуваних витрат і ризиків).

Звертаючись до визначення правового статусу цифрових активів як об'єкта цивільних прав, необхідно зазначити, що віртуальні активи можуть виконувати різні функції, що впливає, зі свого боку, і на їх правовий статус. Серед функцій можна виділити такі:

1) інвестиційний інструмент – отримання пасивного доходу;

2) спосіб розрахунку (частіше шляхом бартеру);

3) спосіб накопичення капіталу;

4) платіжний засіб – для оплати товарів та послуг у реальному та віртуальному світі.

В Україні правовий статус цифрових активів визначено в Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 6 грудня 2019 р. № 361-IX (у редакції від 01.01.2024 р.) як «цифрове вираження вартості, яким можна торгувати у цифровому форматі або переказувати і яке може використовуватися для платіжних або інвестиційних цілей» [7].

Крім того, відповідно до законодавства України цифрові активи (криптовалюта) мають такі ознаки: а) є нематеріальним благом; б) має вартісний еквівалент; в) зовнішньою формою втілення є сукупність даних в електронній формі [8]; г) є цифровою річчю (згідно зі ст. 179-1 Цивільного кодексу України) [9]; б) є цифровим вираженням вартості (п. 13 ст. 1 раніше зазначеного закону № 361-IX).

Головним європейським документом є Регламент MiCA (Markets in Crypto-assets), затверджений Європарламентом 20 квітня 2023 р., який регламентує ринок криптоактивів, визначаючи основні терміни, види цифрових активів, перелік послуг, єдині правила для випуску, допуску до торгівлі та інших операцій з цифро-

вими активами, а також вимоги до постачальників таких послуг. Основні види цифрових активів, визначених Регламентом MiCA, включають: 1) криптоактиви як «цифрове подання вартості або прав, які можуть передаватися та зберігатися електронним способом, застосовуючи технологію розподіленого реєстру або аналогічну технологію [10]; 2) електронні гроші-токени (e-money tokens), визначені як цифрові активи, що являють собою вимогу до емітента, емітовані зобов'язаннями приймати їх як засіб платежу, які насамперед застосовуються як засіб обміну та стабільно прив'язані до вартості фіатних валют (Stablecoins, прив'язані до вартості долара США або євро); 3) токени, прив'язані до активів (asset-referenced tokens) (наприклад, валюти, сировина або криптоактиви) для стабілізації їх вартості; 4) інші цифрові активи, які не підпадають під категорії електронних грошей-токенів чи токенів, прив'язаних до активів, але які також застосовуються у криптовалютній екосистемі. Наприклад, Utility токени, які надають доступ до товарів або послуг, що пропонуються емітентом, та Security токени, які мають характеристики фінансових інструментів, таких як акції або облигації [11].

Класифікація послуг з віртуальними активами за MiCA відбувається за 9 видами: зберігання та адміністрування криптоактивів від імені третіх осіб; функціонування торговельного майданчика для віртуальних активів; обмін віртуальних активів на грошові кошти; обмін криптовалют одна на одну; розміщення віртуальних активів; надання послуг з переказу від імені третіх осіб; отримання і передача замовлень на віртуальні активи від імені третіх осіб; надання консультацій з віртуальних активів та діяльність з управління портфелем криптоактивів [10].

Проте необхідно зазначити про лише часткову збіжність послуг і операцій з цифровими активами, так само, як і в традиційній фінансовій сфері. Так, операції з цифровими активами можуть бути різноманітними та охоплюють широкий спектр дій. Серед основних видів операцій необхідно визначити такі: 1) купівля та продаж, тобто обмін фіатних валют на цифрові активи або навпаки; 2) трейдинг, що являє собою торгівлю цифровими активами на криптовалютних біржах, яка може включати обмін одного цифрового активу на інший; 3) майнінг (від англ. «mining» – видобуток) як процес створення нових блоків в блокчейні, який включає в себе верифікацію і додавання транзакцій до цього блокчейна (що вимагає значних обчислювальних ресурсів і електроенергії), і отримання нових криптовалют як винагороди; 4) стекинг – участь у процесі верифікації транзакцій і підтримці блокчейну на основі алгоритму Proof of Stake (PoS) або його варіацій, таких як Delegated Proof of Stake (DPoS), і отримання винагороди за це; 5) застосування в якості засобу платежу для оплати товарів та послуг (Японія, Швейцарія); 6) ICO та IEO (Initial Coin Offering та Initial Exchange Offering) є методами залучення капіталу як первинне розміщення монет або токенів. ICO – це метод збору коштів, де проекти створюють та продають свої токени інвесторам в обмін на криптовалюту або фіатні гроші. Інвестори отримують токени, які можуть застосовувати у майбутньому, а проєкт отримує фінансування для розвитку [12]. IEO – це свого роду вдосконалена версія ICO, де продаж токенів відбувається через криптовалютну біржу, що забезпечує

більшу безпеку та прозорість для інвесторів, оскільки біржа проводить обов'язкову перевірку проекту [13]; 7) зберігання цифрових активів (кастодіальні послуги) передбачає, що третя сторона, наприклад, криптовалютна біржа або спеціалізована фінансова установа, зберігає цифрові активи у спеціалізованих безпечних сервісах (гаманцях) або платформах та здійснює управління цифровими активами від імені власника; 8) децентралізоване фінансування (DeFi) (злиття традиційних фінансових послуг із децентралізованими технологіями блокчейн, шляхом застосування децентралізованих платформ для надання кредитів, депозитів, страхування).

Слід звернути увагу, що серед такого різноманіття операцій з цифровими активами, лише п'ять з них підлягають оподаткуванню: майнінг; продаж криптовалюти за фіатні валюти; обмін віртуальних активів на інші віртуальні активи; розрахунки за товари та послуги; ріст ринкової вартості [14].

Регулювання оподаткування операцій з цифровими активами в ЄС здійснюється на основі загальних принципів, встановлених європейськими інституціями, зокрема Європейською комісією, Європейським парламентом, Європейським центральним банком та Європейським управлінням з цінних паперів та ринків (ESMA). Одним з ключових документів, що регулюють ринок цифрових активів в ЄС, є Регламент про ринки криптоактивів (MiCA).

8 грудня 2022 р. Європейська комісія запропонувала нові правила податкової прозорості для всіх постачальників послуг, які сприяють транзакціям з криптоактивами для клієнтів, які є резидентами ЄС. Ці правила доповнюють Регламент MiCA і правила боротьби з відмиванням грошей AML/KYC (Anti-Money Laundering / Know Your Customer). Пропозиція має форму поправки до Директиви про адміністративне співробітництво (DAC), узгоджується з Ініціативою ОЕСР щодо Системи звітності про криптовалютні активи (Crypto-Asset Reporting Framework and Amendments to the Common Reporting Standard, CARF [15]) і поправки до Загального стандарту звітності ОЕСР (CRS) [16]. Досі податкові органи ЄС не мали необхідної інформації для моніторингу доходів, отриманих від застосування криптоактивів, що істотно обмежувало їхню здатність забезпечити ефективну сплату податків. Проте, лише 17 жовтня 2023 р. Рада ЄС ухвалила Директиву зі змінами до правил ЄС з адміністративної співпраці у сфері оподаткування (DAC8) [17]. Директива набула чинності 13 листопада 2023 р. Зазвичай держави-члени мають час до 31 грудня 2025 р. для перенесення правил Директиви до свого національного законодавства. Але для деяких правил Директиви є більш тривалі терміни впровадження (ст. 2 Директиви 2023/2226).

Оподаткування операцій з цифровими активами в Україні є однією з актуальних тем, враховуючи гострий дефіцит державного бюджету та швидкий розвиток ринку криптовалют. Станом на сьогодні, українське законодавство знаходиться на етапі активного формування нормативно-правової бази, що регулює цю сферу, з метою забезпечення правової визначеності, захисту інвесторів та імплементації європейських стандартів. Це включає внесення змін до Податкового кодексу України (ПКУ), що мають на меті впровадження механізмів оподаткування доходів від операцій з цифровими активами.

Оскільки Закон України «Про віртуальні активи»

від 17 лютого 2022 р. досі не набрав чинності і остаточної дати не визначено, то правовий статус цифрових активів та види діяльності, що пов'язані з обігом віртуальних активів, визначаються Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 6 грудня 2019 р. № 361-IX (у редакції від 01.01.2024 р.).

На сьогодні у Верховній Раді зареєстровано два проекти Закону з назвою «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні» № 10225 від 07.11.2023 р. і № 10225-1 від 17.11.2023 р. Перший підготовлено Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку – основний законопроект (оскільки НКЦПФР визначено регулятором ринку віртуальних активів), а другий проект – Міністерством цифрової трансформації України як альтернативний.

Основним проектом закону пропонується внесення змін до ПКУ про введення оподаткування податком на прибуток підприємств віртуальних активів (на рівні 18%), що включає запровадження окремого обліку результатів та коригування фінансового результату, та встановлення механізму оподаткування податком на доходи фізичних осіб віртуальних активів (18%) [18]. Крім того, визначено, що не можуть бути платниками єдиного податку I-III груп суб'єкти господарювання, які здійснюють операції з цифровими активами.

Міністерство цифрової трансформації України виклало свою думку про цей проект у Висновку Комітету Верховної Ради з питань цифрової трансформації, де зазначило, що ставка у 18% майже гарантовано призведе до масової тінізації галузі [19], наголосивши, що альтернативний законопроект передбачає перехідний період: протягом перших трьох звітних років для інвестиційного прибутку від операцій з віртуальними активами застосовуються ставки податку на доходи фізичних осіб у розмірі 5%, а протягом наступних п'яти звітних років – 9%. Ці ставки будуть доступні тим платникам ПДФО, чий інвестиційний прибуток від операцій з віртуальними активами не перевищує 7 млн грн на рік [20]. Так, стимулююче оподаткування галузі віртуальних активів як інструмент легалізації статків забезпечується обмеженням пільгового обороту межею у 7 млн грн, що відповідає вже наявному в державі ліміту доходів для фізичних осіб – підприємців III групи спрощеної системи оподаткування.

Крім того, необхідно зазначити, що 27 грудня 2023 р. затверджено Національну стратегію доходів на 2024-2030 рр. як дорожню карту реформування податкової та митної системи України, яка також передбачає врегулювання обороту віртуальних активів в Україні.

Але поки що внесення змін у ПКУ не відбулося і оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні регулюється загальними правилами сплати податку на прибуток.

Варто наголосити, що запорукою успіху ефективного правового регулювання віртуальних активів в Україні для виведення їх з тіні є обговорення та консенсус між учасниками ринку, урядом та регуляторами для спільного вироблення справедливої податкової політики, що враховує інтереси всіх зацікавлених сторін.

ВИСНОВКИ

Отже, прийняття парламентом остаточних змін до Податкового кодексу України стосовно оподаткування операцій з цифровими активами залишається ключовим кроком для забезпечення правової визначеності та стабільного розвитку цієї сфери.

Технології віртуальних активів (криптовалюти, блокчейн) змінюють традиційні фінансові моделі, і важливо, щоб розроблення правових рамок не відставало від швидкого розвитку цієї сфери. Тому, щоб нове законодавство не лише захищало державні інтереси через податкові надходження, а й стимулювало розвиток ринку

віртуальних активів, потрібен діалог між учасниками ринку та регуляторами для досягнення балансу інтересів стосовно податкового тиску, прозорості, захисту інвесторів та користувачів, механізмів запобігання ухиленню від податків.

Крім того, Україна не може ігнорувати міжнародний контекст, оскільки ринок віртуальних активів є глобальним. Узгодження податкових політик з вже наявними міжнародними практиками може допомогти залучити іноземні інвестиції та захистити національні економічні інтереси.

Список використаних джерел

1. Bringing Tax Transparency to Crypto-Assets – An Update. Global Forum Report to G20 Finance Ministers and Central Bank Governors. Paris, 2024. URL: <https://doi.org/10.1787/b33c9aa1-en>
2. Кобильнік Д., Никонова М. Особливості використання віртуальних активів: фінансово-правовий аспект. *Публічне право*. 2022. № 4 (48). С. 117-125. URL: <https://doi.org/10.32782/2306-9082/2022-48-13>
3. Бойко І. Вплив криптовалют і блокчейн технологій на розвиток світової економіки. *УНІАН*. 2021. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/vpliv-kriptovalyut-i-blokcheyn-tehnologiy-na-rozvitok-svitovoji-ekonomiki-novini-ukrajina-11536747.html>
4. Arcoya E. Як криптовалюти впливають на світову економіку. *ECONOMÍA FINANZAS*. 2024. URL: <https://www.economiafinanzas.com/uk/Як-криптовалюти-впливають-на-світову-економіку/>
5. Ferreira P. Cryptocurrency Taxation: Guidelines and Best Practices for Reporting Crypto Assets. *Finance Magnates*. 2023. URL: <https://www.financemagnates.com/cryptocurrency/cryptocurrency-taxation-guidelines-and-best-practices-for-reporting-crypto-assets/>
6. Проблеми оподаткування та дотримання законодавства, з якими стикаються підприємства в Кripto. *Coindesk*. 2022. URL: <https://www.coindesk.com/layer2/2022/11/15/cryptocurrency-tax-compliance-challenges/>
7. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6 грудня 2019 року № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
8. Бондаренко О.В. Віртуальні активи: теоретико-правова характеристика. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 623-625. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-1/146>
9. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV (в редакції від 28.06.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#top>
10. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets, and amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937 (Text with EEA relevance) PE/54/2022/REV/1. OJ L 150, 9.6.2023. pp. 40–205. URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj>
11. НКЦПФР про оподаткування криптовалют в Україні та зміни до закону про віртуальні активи. НКЦПФР. 2023. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/nktsppfr-pro-opodatkovannia-kriptovalyut-v-ukraini-ta-zminy-do-zakonu-pro-virtualni-aktyvy-interv-iu/>
12. Що таке ICO (первинна пропозиція монет)? *Binance Academy*. 2022. URL: <https://academy.binance.com/uk/articles/what-is-an-ico>
13. IEO: Ultimate Initial Exchange Offering Guide. 101 Blockchains. 2019. URL: <https://101blockchains.com/initial-exchange-offering-ico/>
14. Pinskaya M.R., Tsagan-Mandzhieva K.N. Taxation of Income from Cryptocurrency-Related Activities. *Economics, taxes & law*. 2018. № 11(2). pp. 138-148. URL: <https://doi.org/10.26794/1999-849X-2018-11-2-138-148>
15. International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax Matters. Crypto-Asset Reporting Framework and Amendments to the Common Reporting Standard. OECD. 2022. URL: <https://doi.org/10.1787/896d79d1-en>
16. Taxation: New transparency rules require service providers to report crypto-asset transactions. European Commission. 8 December 2022. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7513
17. Council Directive (EU) 2023/2226 of 17 October 2023 amending Directive 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation. ST/10215/2023/INIT. OJL, 2023/2226, 24.10.2023. URL: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2226/oj>
18. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні» № 10225 від 07.11.2023 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/065f3da4-4dd5-4882-9220-7d0b7d7c810f>
19. Висновок Комітету з питань цифрової трансформації до проектів Законів про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні № 10225 від 07.11.2023 р. і № 10225-1 від 17.11.2023 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/74c97d29-476b-44c8-a8a6-c7a24ffdc72c>
20. Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні» № 10225-1 від 17.11.2023 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/312965e4-265d-4bfd-af3c-6cfb0f0ae26d>

References

1. Bringing Tax Transparency to Crypto-Assets – An Update. Global Forum Report to G20 Finance Ministers and Central Bank Governors. Paris, 2024. URL: <https://doi.org/10.1787/b33c9aa1-en>
2. Kobylnik D., Nikonova M. Features of the use of virtual assets: Financial and legal aspects. *Public law*. 2022. 4(48), 117–125. <https://doi.org/10.32782/2306-9082/2022-48-13> [in Ukrainian].
3. Boiko, I. Impact of cryptocurrencies and blockchain technologies on the development of the global economy. UNIAN. 2021. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/vpliv-kriptovalyut-i-blokcheyn-tehnologiy-na-rozvitok-svitovoji-ekonomiki-novini-ukrajina-11536747.html> [in Ukrainian].

4. Arcoya E. How cryptocurrencies affect the global economy. *ECONOMÍA FINANZAS*. 2024. URL: <https://www.economiafinanzas.com/uk/Як-криптовалюти-впливають-на-світову-економіку/> [in Ukrainian].
5. Ferreira P. Cryptocurrency Taxation: Guidelines and Best Practices for Reporting Crypto Assets. *Finance Magnates*. 2023. URL: <https://www.financeagnates.com/cryptocurrency/cryptocurrency-taxation-guidelines-and-best-practices-for-reporting-crypto-assets/>
6. Problems of taxation and compliance faced by businesses in crypto. *Coindesk*. 2022. URL: <https://www.coindesk.com/layer2/2022/11/15/cryptocurrency-tax-compliance-challenges/> [in Ukrainian].
7. Law of Ukraine On Prevention and Counteraction to Legalization (Laundering) of Proceeds of Crime, Financing of Terrorism and Financing of Proliferation of Weapons of Mass Destruction. 6.12.2019 No 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> [in Ukrainian].
8. Bondarenko O.V. Virtual assets: Theoretical and legal characteristics. *Legal scientific electronic journal*. 2023. № 1. pp. 623- 625. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-1/146> [in Ukrainian].
9. Civil Code of Ukraine 16.01.2003 No 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#top> [in Ukrainian].
10. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets, and amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937 (Text with EEA relevance) PE/54/2022/REV/1.OJ L 150, 9.6.2023. pp. 40–205. URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj>.
11. NSSMC on taxation of cryptocurrencies in Ukraine and amendments to the law on virtual assets. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/nktsprfr-pro-opodatkuвання-kryptovaliut-v-ukraini-ta-zminy-do-zakonu-pro-virtualni-aktyvy-interv-iu/> [in Ukrainian].
12. What is an ICO (initial coin offering)? 2022. Binance Academy. URL: <https://academy.binance.com/uk/articles/what-is-an-ico> [in Ukrainian].
13. IEO: Ultimate Initial Exchange Offering Guide. 101 Blockchains. 2019. URL: <https://101blockchains.com/initial-exchange-offering-ieo/>
14. Pinskaya M.R., Tsagan-Mandzhieva K.N. Taxation of Income from Cryptocurrency-Related Activities. *Economics, taxes & law*. 2018. № 11(2). pp. 138-148. URL: <https://doi.org/10.26794/1999-849X-2018-11-2-138-148>
15. International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax Matters. Crypto-Asset Reporting Framework and Amendments to the Common Reporting Standard. OECD. 2022. URL: <https://doi.org/10.1787/896d79d1-en>
16. Taxation: New transparency rules require service providers to report crypto-asset transactions. European Commission. 8 December 2022. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7513
17. Council Directive (EU) 2023/2226 of 17 October 2023 amending Directive 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation. ST/10215/2023/INIT. OJL, 2023/2226, 24.10.2023. URL: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2226/oj>
18. Explanatory Note to the Draft Law of Ukraine “On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine Regarding the Regulation of the Turnover of Virtual Assets in Ukraine” No 10225, 07.11.2023. URL: <https://itd.rada.gov.ua/065f3da4-4dd5-4882-9220-7d0b7d7c810f> [in Ukrainian].
19. Opinion of the Committee on Digital Transformation on the Draft Laws on Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine on the Regulation of the Turnover of Virtual Assets in Ukraine No 10225, 07.11.2023 & No 10225-1, 17.11.2023. URL: <https://itd.rada.gov.ua/74c97d29-476b-44c8-a8a6-c7a24ffdc72c> [in Ukrainian].
20. Draft Law of Ukraine “On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine Regarding the Regulation of the Turnover of Virtual Assets in Ukraine” No 10225-1, 17.11.2023. URL: <https://itd.rada.gov.ua/312965e4-265d-4bfd-af3c-6cfb0f0ae26d> [in Ukrainian].

Dmytro KOBYLNIK

Doctor of Legal Sciences, Associate Professor, Head of the department, Yaroslav Mudryi National Law University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6777-7963>

e-mail: d.a.kobylnik@nlu.edu.ua

Kateryna YEFREMOVA

PhD in Legal Sciences, Senior Researcher, Associate Professor of department, Yaroslav Mudryi National Law University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1917-9691>

e-mail: k.v.yefremova@nlu.edu.ua

LEGAL REGULATION OF TAXATION OF TRANSACTIONS WITH DIGITAL (VIRTUAL) ASSETS

Introduction. In today's world, digital assets are becoming a crucial component of the financial system. While offering new business opportunities, they also present challenges for legal regulation and tax oversight. The rapid growth of the digital asset market necessitates effective legal regulation and harmonization of tax policies on an international level.

The purpose of this paper is to explore the legal aspects of taxation of digital (virtual) asset transactions in the context of their rapid development and impact on the financial system. The authors aim to identify the main challenges associated with the legal regulation of digital assets and propose recommendations for implementing effective and fair tax policies that meet both national and international requirements.

Results. Taxation of digital asset transactions faces several challenges, including defining the legal status of digital assets, lack of uniform taxation standards, difficulty tracking transactions due to the anonymity of cryptocurrencies, and the volatility of assets, complicating their valuation for tax purposes. International harmonization of tax approaches is essential to prevent tax abuse and protect national economies. Ukrainian tax legislation in the field of virtual assets is in the process of actively developing a regulatory framework to ensure legal certainty, investor protection and implementation of European standards. The authors emphasize that among the long list of transactions and services with digital assets, only five are subject to taxation.

Conclusion. Adopting legislative changes that regulate the taxation of digital assets is a crucial step to ensure legal certainty and stable development of this sector. A key element of success is dialogue between market participants, the government, and regulators to create a fair tax policy that addresses the interests of all stakeholders.

Keywords: digital assets, virtual assets, cryptocurrencies, taxation of operations with digital assets, harmonization of tax policy